

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo. XXX

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sanctis Petro et Paulo

insti festinat. Nec sunt benedictiones dextre
quas vocat merito benedictiones dulcedi/
nis. Sinistre amaritudinis sunt que con/
sistunt in collatione dignitatum et dicitur. Na
bet autem sanctus Johannes excellentissimam
coronam aureole inter ceteros sanctos. eo quod
simul collectas habet tres aureolas. scilicet
virginum. martirum. et doctorum. Virginum quia
fuit carnis sue exterius mortificator. ut per
ex vite austeritate superius deducit. Se/
cundo doctorum. quia fuit predicator tam in/
deorum quam gentium. Quia romanis militibus
qui tunc erant gentilius mortificator. ut per
Pilatam formam vivendi predicavit. et diver/
sos status informavit ut superius dictum est.
Tertio martirum. quia intrepide caput gla/
dio submisit. Ideoque magna est gloria eius in
salutari typo deus etc.

De sanctis Petro et Paulo

Sermo. XXX

Beatus es Simon
petre. *Matth. xvi.* Si iuxta apo/
stolorum laus et honor debet omni
credenti in christum. ut dicitur. *Rom. ij.* Quanto ma/
gis laus et honor debet illis qui non solum ipsi
crediderunt in christum veraciter. sed etiam pluri/
mos ad credendum in christum induxerunt. Lu/
cino di fuerunt isti duo sancti apostoli Pe/
trus et Paulus. quorum hodie solennia cele/
bramus. qui inter apostolos primatum ob/
tinet. ideo quia maiora pro fide christi pertule/
runt certamina. Merito igitur beatus Pe/
trus meruit a christo audire inter ceteros ver/
ba thematis nostri. Beatus es Simon Pe/
tre. In quibus verbis beatus Petrus excellen/
tissime redditur commendabilis ex eius sin/
gulari dignitate. Non enim a creatura sed a
creatore et accepit testimonium. *Christus* enim no/
uit in homine quid sit. Unde dicitur *Iob.* Et
ideo quia novit corda et renes et abscondita
cordis scrutatur. falli et decipi non potest. Cum ergo
petro dicitur. Beatus es Simon Petre. comen/
dat Petrum non pro ceteris singulariter sed pro
ceteris excellenter. Tripliciter igitur comen/
datur in verbis nostri thematis. propter tres
causas. ex quibus merito dici potest beatus.
Primo namque redditur commendabilis et ve/
nerabilis tanquam omnia pro christo relinquens
cum dicitur. Beatus es. Secundo redditur com/
mendabilis et venerabilis tanquam christum
fideliter confitens. cum dicitur. Simon. Sy/
mon enim interpretatur confitens. Tertio red/
ditur commendabilis et venerabilis tanquam
christum ardentem diligens. cum dicitur. Petre.
Petrus enim interpretatur cognoscens vel di/
ligens.

mon enim interpretatur confitens. Tertio red/
ditur commendabilis et venerabilis tanquam
christum ardentem diligens. cum dicitur. Petre.
Petrus enim interpretatur cognoscens vel di/
ligens.

Dixi primo quod beatus Petrus
redditur comen/
dabilis et venerabilis tanquam omnia pro christo
relinquens. cum dicitur. Beatus es. Circa
quod sciendum. quod licet ceteris sanctorum debet
beatitudo. tamen precipue paupertati voluntarie.
Unde licet beati sint misericordes. quod ope/
ribus misericordie insistentes multa pro deo di/
miserunt. Iuxta illud. *Dispersit dedit pau/
peribus.* De quibus dicitur. *Beatus* qui intelligit su/
per egenum et pauperem. Multo tamen beator
est qui omnia simul pro christo reliquit. ut christus
expeditius sequeretur. Secundo infero quod re/
linquentes pro christo propria in beatitudine glorie
propinquiores christo erunt. et quodammodo ceteris
digniores apparebunt. Istud patet per illud
Matth. xix. Vos qui reliquistis omnia et
secuti estis me. in regeneratione cum sederit fi/
lius hominis in sede maiestatis sue. sedebunt et vos
super sedes iudicantes duodecim tribus israel. Ibi
apparet quod eis permittit ista duo. scilicet iuxta se ses/
sionem cum deo. Cum sederit filius hominis sedebunt et
vos. Secundo iudicantiam pretere per approbationem
cum deo. Iudicantes duodecim tribus. *Ubi Job*
xxvj. Iudicium pauperibus tribuit. Cum ergo beatus
petrus pro christo omnia reliquit ut dicitur. *Matth. xix.* nec
solum reliquit voluntarie sed etiam precipue et fa/
cilime. Nam ut ibidem dicitur. quod mox ut voces domini
audivit relictis omnibus cum fratre Andrea secu/
tus est christum. propter quod appellatur est Symon
id est obediens. Certe magna obedientia
Nihil enim dixit. inducias nullas petiit. im/
possibilitatem non allegavit. Unde admiratur
Gregorius omnia super *Mattheum* dicens. Ad
vnius insessionis vocem Petrus et Andreas
relictis omnibus secuti sunt christum. Nulla enim
adhuc miracula facere viderant. nihil ab eo
de primario eterne retributionis audiverant. et
tamen ad unum domini preceptum habere quod possidere vide/
bant obliti sunt. Ex quo ibidem Gregorius statim
nostram arguit inadvertentiam et negligentiam
dicens. Quanta nos miracula eius vidimus.
quod flagellis affligimur. quantum minarum aspe/
ritatibus deterrimur. et tamen vocante sequi con/
temnimus. Et post pauca. Quid igitur in eius
iudicio dicaturi sumus. qui ab amore mundi
nec preceptis nec verberibus deterrimur.

Sed quereris quid Petri magni pro
 xpo reliquit. q̄ nihil p̄ter rethe z nauē ha-
 buit. Ad q̄d r̄ideo fm̄ Bre. In hacre ma-
 gis p̄siderat affectu q̄ censu. Vultū em̄
 reliquit q̄ torū desiderū habendi finalit̄ re-
 liquit. Unde si Petro postea fuisset impiū
 romanū oblatū. si oēs diuitie gemaz indie
 Auri arabie. aut hyspanie. Delicie Troie.
 Alexandri honores. Salomonis gloria.
 aut quecūq̄ maiora hoz excogitari possēt
 Petri omnia renūisset de cetero p̄ christo.
 vt dicit focius su⁹ Paulus. Omnia arbitra-
 tus sum vt stercoza vt xpm lucrificā. Nec
 mirū. Sciebant em̄ quia lenius currit ad
 portum nauis vacua q̄ onerata. Sic leo
 dū venatores ipm̄ agitates sentit ventres
 cibus euacuat. Sic symea dum agitur a
 venatoribz. licet filios multū diligit quos
 secū portat nisi eos a se reiecerit. facillit̄ i
 manus venatorū incidit. Sic ceruus duz
 se grauari pinguedine sentit latebras que-
 rit z pastum fugit vt macer expeditus fu-
 giat. Sic fecerunt isti apli. q̄ scientes xpm̄
 nō posse aliter melius sequi. nec beatitudi-
 nem p̄sequi q̄ p̄ exoneratiōem diuitiaz om-
 nia reliquerūt. Unde dicit de ip̄is Petri.
 Beate Petre nō ad insipientiā tibi omnia
 reliquisti. Sciebas ei q̄ sequi nō poteras
 oneratus. Qui em̄ onerat⁹ vit p̄ terraz va-
 dit. q̄uo in celū ascendere poterit. **S**z di-
 cū ista sunt dura. Nam sic oportet nos
 esse monachos. et p̄ om̄is nullus est verus
 xpian⁹ q̄ nō omnia p̄ xpo reliquit. Ad quod
 ego r̄ideo. Constat bñ xpianū esse cū diui-
 tijs. Unde si q̄s nō potest dimitte realiter
 dimittat saltem affectualiter. Dimittat er-
 go pctm̄ q̄ aia maculat. Dimittat seclares
 vanitates. q̄b ad vana perabunt. Dimit-
 tant ppriam voluntatē qua in supbia ele-
 uantur. Dimittat p̄cupiscentiā auaricie. q̄
 semp ad cōgregandū illicitē diuitias iniu-
 stas impulsant. Unde Johānes in cano-
 nica sua. Non dicit. Nolite habere ea q̄ in
 mūdo sunt. sz nolite p̄cupiscere. Omne em̄
 q̄d est in mūdo. aut est p̄cupiscentia carnis.
 aut p̄cupiscentia oculoꝝ. aut supbia vite.
 Nec David dicit. Diuitie si affluant noli-
 te eas recipere. **S**z dicit. nolite cor apponere
 Nec aplus dicit. i. Thimo. vi. Diuitibz p̄ci-
 pe omnia dimittere. **S**z dicit. p̄cipe eis nō
 sublime sape. nec sperare i incerto diuitiaz
 bene agere. facile tribuere. **S**z

Dixi secundo q̄ beatus pe-
 trus reddidit
 cōmendabilis et venerabilis tanq̄ xpm̄ fi-
 deliter cōfitens. cū dicit. Symon. Symon
 em̄ interpretat⁹ p̄fitens. Petrus autē confes-
 sus est xpm̄ verū dei filiū. Nam alijs dicitur
 tibi eū esse helyam. alijs Jeremiā. alijs Jo-
 hannē baptistā. alijs vnū ex p̄phet̄. R̄ndit
 Petrus. Tu es xpus filius dei viui. Sup
 cuius p̄fessionē xps fundauit ecclaz suam
 Sicut h̄ dicit. Sup hanc petra edificabo ec-
 clesia meā. i. sup hanc fidē confessionis tue.
 Propter quā fidem etiā meruit a xpo bea-
 tificari. Nam ei dictū est verbum themas.
 Beatus Symon bariona. qz caro et san-
 guis nō reuelauit tibi. Habuit autē istam
 fidē triplr̄. Primo in corde. Lorde em̄ cre-
 ditur ad iusticiā. Roz. r. Scōo habuit eā
 in ore. quia ore p̄fessus eam ad salutē suaz
 et alioꝝ. Tertio habuit eam in ore. quia p̄
 fidē morte subijt sub Nerone imperatore.
 Et talis fides est p̄fecta. Alioqn̄ fides in
 corde sine ore p̄fessione dum opus est. et
 sine operibz ē mortua. vt dicit. Jacobi. Nā
 demones sic credunt z p̄remiscunt. Tertē
 multi sunt hodie de q̄b dicit aplus. Con-
 fitent se nosse deum. factis autem negant.
Sūt autē triplices hoies inter christia-
 nos male fidei. Primi sunt q̄ credūt corde
 tm̄. Et sunt illi q̄ omnibz assentiūt quecum-
 q̄ p̄dicant. sed tm̄ nō faciūt iuxta illa q̄ in p̄-
 dicatiōe fidei audiūt. Ista fides est demo-
 nū. q̄ etiā inuiti om̄i veritati assentiunt. vt
 dicit Jacobi. Alij sunt q̄ corde credunt et
 ore p̄fitent tm̄. sed nūq̄ se ad opa extēdūt.
 Sicut illi q̄ de fide multa dicūt p̄dicant
 instruūt. sz opa fidei p̄raria agunt vt ypo-
 crite. De q̄b saluator dicit. Populus h̄ me
 labijs honorat. cor autē eoz longe est a me.
 id est. operatio ex corde p̄cedēs. Tertij sūt
 q̄ nec corde nec ore credūt nec p̄fitent. ymo
 q̄d dererit⁹ est. p̄rariū z ipi credūt z alijs p̄-
 dicant. sicut heretici. Et isti sunt pessimi.
 Isti ergo nō merent⁹ beatitudinē sed penā
 eternā. Iuxta illud. Qui s̄o nō crediderit
 p̄demnabit. **Barci vltio.** Ultra istos sūt
 alij q̄ credūt corde ex deuotiōe. z ore p̄fite-
 tur fidem. tpe oportuno se offerente. et ali-
 os a se docent z instruūt ad edificationem
 et cū h̄ operant⁹ fm̄ ea q̄ docent. Et isti sūt
 veri beati Petri imitatores. De q̄b **Bar.**
 v. dicit xps. Qui autē sic fecerit z docuerit. h̄

De sanctis Petro et Paulo

magnus vocat in regno celoz. Et vere nō solum in futuro sed etiā magnus in p̄senti est qui sic credit. Et hoc quantū ad plura etiā in p̄senti. Nam p̄mo magnus est apud deū. Quia per talē fidem obtinet remissionem peccatoz. Per talē em̄ fidē remittuntur peccata. Secundo magnus est. Quia talis meret demonioz expulsionē. Marci vltimo. Signa autez eos qui crediderint hec sequent. Et sequit. In nomine meo demonia eiciēt. Tertio talis fides meretur optatoz consecutionē. Iuxta illud Marci. ij. Omnia quecuqz orantes petitis creditis quia accipietis. et erant vobis. Et Jacobi. i. Postulet in fide nihil hesitans. Istud patet de Alexandro magno. quia licet paganus. tamen quia credidit potentie dei. ad ip̄i petitionē deo dedit filios captiuitatē decem tribuū inter mōtes caspios qui ibi detinebant. p̄pter ydolatriā per eos commissam. Unde Josephus ait. Deus quid facturus est. p̄ fidelibz suis. si tantū fecit. p̄ infidelibz. Idem patet de regulo. Joh. iij. Ad cuius fidē xp̄s sanauit filium suū. Idem de Centurione. cui p̄ sola fide puer sanatus est. Math. viij. Vltimo fides cōfert beatitudinē et eternā benedictionē. Joh. x. Beati qui nō viderūt et crediderunt. Ubi Grego. dicit q̄ in hac sententia sumus nos signati qui eū quem carne nō vidimus mente tenem.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis beatus Petrus redidit cōmendabilis tanq̄ xp̄m ardentē diligens. cum dicit. Petre. Petrus em̄ dicitur agnoscens vel diligens vel firmus. Ip̄e em̄ xp̄i diuinitatē ceteris clarius agnouit. agnitam dilexit. et in eius dilectione postea firmior extitit. et p̄ consequēs tres status in se expressit. scz incipientiū. proficiētū. et perfectoz. De ip̄ius autē dilectiōe qua ardentē xp̄m dilexit habet Joh. xxi. vbi dicitur q̄ xp̄s eum ter interrogauit an eum diligeret. Et ip̄e respondit ter dicens. Tu scis qz amo te. Qui xp̄s cōmendando vniuersalē ecclesiā dicit. Pascite oues meas. Bene ergo querit ab eo. Symon diligis me pl̄ his. Quasi expresse diceret. Ille q̄ eligit ad officii p̄lationis debet deū diligere p̄ ceteris. Quia p̄m Grego. em̄ debet p̄cedere actionē populi vira p̄sulis. quantū distat a gregeri pastoris. Et ideo videt q̄ ille q̄ aliquem

eligit ad tale officii tenet semp eligere meliore. Non tñ intelligat melior. l. literatior vel astucior. sed ille q̄ omnibz conditionibz p̄satis melior est tali officio ad honorem dei et eccle vtilitatē fm iudiciū eligētis. Aliter autē si eligens aut p̄mouēs nō attendit ad honore dei. et ecclesie vtilitatē nō videt de uinū iudiciū euadere. Et sic cū dilectis sufficit eligere. Quā fm iura dicit de elec. c. Cū nobis olim. et. c. Cum dilectis. sufficit eligere sufficientē. Hoc est fm iudiciū humanū per qd talis nō est puniēdus. cū fm veritatē aliqua mala p̄mittant humano iudicio in correcta p̄pter maiora mala vitāda. q̄ tñ diuino iudicio sunt corrigēda. fm quod dicit Aug. li. i. de libero arbitrio. Sed quid dicit Petrus xp̄o. audiamus attentius. Dicit em̄. Tu scis dñe quia amo te. Nō dicit fm Lyrā. plus q̄ aliq. sed absolute respondit. quia expressit p̄prie facultatē in xp̄i negationē nō fuit ausus ultra se efferre in xp̄i dilectione. sed vītātē et ardore sue dilectionis posuit in iudicio xp̄i q̄ secreta cordiū scrutat. Unde sequit. Et p̄tristat. Petrus. quia xp̄s dixit ei tertio. Amas me. Non est intelligendū q̄ esset p̄tristat. et indignatiōe cōtra xp̄m. qz ter repetiuit querendo eū. non acquiescendo p̄bo p̄mo ip̄i. Petri. scz fuit turbatus. eo qz sciebat eū scire etiā omnia fusa p̄pter qd timuit ex tali replicatiōe qz christus vellet sibi p̄dicere aliquē casum suū futurū sicut p̄us fuit factū. Mar. xxi. Mar. xiiij. et Lu. xxij. Ubi p̄dixit ei negatōz futuram. Et ideo merito turbat Petrus. p̄pter qd dixit ei. Dñe tu scis oia. quia amo te. Quasi diceret. Tu scis omnia p̄ntia et futura. et iō nūc scis qz diligo te. Sed qd michi sit futurū nescio. sed tu scis. Et quo patet qz dilectio Petri fuit magna maior et maxima ultra alios ap̄los erga xp̄m. saltē p̄ tunc cū eum quesiuit. Nam Petrus iam tunc erat paratus et dispositus p̄ xp̄o omnia p̄temnere. Et iste est primus gradus dilectiōis. quando p̄ amico bona nostra nō pōderam. Ceteroꝝ vltimo. Si dederit homo p̄ dilectione omnē substantiā suā quasi nichil despiciet eam. Fuit etiā dispositus tūc relinquere omnē affectū carnalē amicoꝝ filioꝝ vxoris et parentū p̄ xp̄o. Et iste est maior gradus dilectionis. Math. xix. Omnis qui reliquerit vxorem vel filios aut patrē aut matrem. Fuit etiā paratus tūc ponere animā pro

christo. Et iste est maximus gradus dilectionis. **Joh. xv.** Maiorem hac dilectionem nemo habet nisi ut animam suam ponat pro amicis suis. Insuper fuit tunc paratus ponere vitam propriam. Non solum pro persona christi in quantum occurreret cum iterum mori sed etiam pro eius quolibet minimo fidei. Et iste fuit intensissimus gradus dilectionis propter quod ipse commisit sibi ecclesiam. quia in eo consideravit maximum zelum quem habuit ad subditos christi. sicut patet in eo quod ut dicitur **Matth. xxiii.** quiescit quotiens dimitteret fratri in se peccanti. et de Johanne. quod esset de eo futurum **Joh. vltimo.** Et ipse sepius de dispositioe ecclesie et suorum fidelium interrogavit. Et quod omnino patet quod ipse multum sibi ponderat animas fidelium ex quo ita studio se curam ipsarum Petro commisit. Nec mirum prociolo enim sanguine eas redemit. quia per mortem redemit. Unde dicit **Joh. i.** Scio et hoc habet quod cura animarum non nisi diligentibus deum debet committi. Unde non est dicitur petro. diligas oves. sed me. ut significaret quia mercenarius est qui oves propter lanam et poralis commodi diligit et non honorem dei in eis querit. ut dicitur **Joh. i.** Tertio ex hoc habet quod curam animarum suscipiens debet habere dilectionem dei et maiorem ceteris. sed ut diligit cordis affectione et operis exhibitione. Et quia hoc tertium grave est. ideo merito conuictus est Petrus in tertia interrogatione. Quia igitur beatus Petrus hec tria habuit. ideo in dilectione dei maior fuit. Et pro consequens in gloria celesti super alios maior existit. Ad quod nos producat. etc.

De visitatione beate Marie virginis. I
Sermo. XXXI.

Benedicta tu inter
mulieres. **Luce primo.** Licet virgo gloriosa mater domini nostri ihesu christi omnium gratiarum copia sit repleta. eo quod sic eam angelus salutavit. Ave inquit gratia plena. **Luce. i.** Et ipsa de se dicit **Eccl. xxiij.** In me omnis gratia vite et veritatis. Tamen de nulla virtute reddidit sic commendabilis sicut de virtute humilitatis. Unde ipsa quasi oblita omnium virtutum et gratiarum de se dicit. Respexit humilitatem ancille sue. Non mirum quia non est vita securior et tutior perveniendi ad regnum celorum propter humilitatem quam

et non aliam ipse christus et mater sua. ymo officia sancti maiores et minores ad regnum celorum pervenerunt. Nam de christo dicitur. **Dum** miliauit semen ipsum formas servi accipiens. De aliis sanctis dicit **Isaie. xl.** Omnis vallis exaltabit. quo ad maiores sanctos. et omnis collis humiliabit. quo ad minores. Licet autem principium huius vite sit multum infirmum. tamen finis eius est summus. Nam finis eius in presenti est gratia. **Juxta illud Jacobi. iij.** Humilibus dat gratiam et in furore gloriam. **Juxta illud Job. xxij.** Qui humilitatus fuerit erit in gloria. Cum igitur virgo gloriosa fuerit summe humilis. eo quod facta regina celorum et domina angelorum et hominum se ancillam appellaverit. **Luce. i.** merito ad summam benedictionem pervenit. **Docet** quod se ancilla humile nominavit verbo. sicut dixit sic fecit et opere complevit tunc videlicet quando Elizabeth cognata suam visitavit ut ei serviret in partu. **Secundum Bernbardum.** Vere magna humilitas Marie que habes tam preciosum thesaurum totius mundi. vniuersitatem videlicet dei filium. creatorem celi et terre. non dedignatur fatigari ad eius servitium. **Johanne** in vero Elizabeth conceptum. **Hanc** humilitatem Elizabeth considerans in Maria conticere non valuit. sed quasi admirando clamavit dicens. **Unde** quasi hoc ut veniat mater domini mei ad me. **Ex** qua quidem humilitate quid sequeret. **Sequenter** dicit. Beata que credidisti. quam perficient in te que dicta sunt tibi a domino. et eris benedicta inter mulieres. ut dicitur verba nostri thematis. **Circa** verba nostri thematis tria sunt consideranda. ex quibus reddidit virgo intemerata multum commendabilis et gloriosa. et hoc secundum triplicem eius in euangelio presenti excellentissimam virtutem. **Vocat** enim humilis a seipsa. ab Elizabeth fidelis et credula. et ab eadem mirabiliter proclamatur genitrix fecunda. **Ac** per hoc ex his omnibus redditur digne commendabilis tanquam inter mulieres benedicta. **Primum** tangit de se dicens. **Respexit** humilitatem. **Secundum** Elizabeth dicens. **Beata** que credidisti. **Tertium** cum addit. **Unde** michi hoc ut veniat mater domini mei ad me.

Dixi primo quod virgo beata red-
ditur commendabilis ex virtute humilitatis. **Circa** quod sciendum quod virtus humilitatis inter omnes virtutes